

„Nekřesej do kaše, křesej do troudu...“

200 let od narození Karla Havlíčka (1821–1856)

I.

„Nedělejte si hlavně kvůli Pepíkovi příliš velké starosti, ujišťuji Vás, že z dítěte, které není nikdy třeba potrestat, nic velkého nebude. Člověk musí udělat něco špatného a polepší se, teprve potom se na něho dá spolehnout, ale kdo pořád jen sedí jako buchta, neudělá sice nic špatného, ale taky nic dobrého, a takový člověk pak celý život nebude k ničemu. Nemůžete samozřejmě tyto věci beze slov přehlížet, ale stačí, když toho chlapce potrestáte, a je úplně zbytečné, aby Vás to ještě trápilo.“

(Dopis Karla Havlíčka rodičům z 2. června 1842)

II.

Karel Havlíček měl dva mladší bratry Františka (1823–1912), Josefa (1830–1889) a sestru Johanu (1832–1913). Po smrti otce (červenec 1844) musel být podle rakouského zákona pověřen péčí o nezletilé poručník. Tím se stal rodinný přítel, bývalý borovský kněz, nyní příbyslavský vikář Jan Brůžek (1786–1845). Po jeho smrti se stal poručníkem mladších sourozenců Karel Havlíček, protože dosáhl věku dospělosti, tedy 24 let. Starost o mladší sourozence projevoval ale i mnohem dříve, stylizoval se dokonce ještě za života tatínka do role rádce rodičům, jak se k nejmladšímu synovi mají chovat.

III.

J. K. Brotánek, *Deset generací havlíčkovských. Genografická studie o rodu a rodině Karla Havlíčka Borovského o rodech krevně spřízněných*, Havlíčkův Brod 1946; Magdaléna Pokorná, „...z rozumné lásky nechci dávat jeho slabé vůli příležitosti k neštěstí.“ Analýza vztahu Karla Havlíčka k jeho nejmladšímu bratru Josefovi na základě rodinné korespondence. *Jazykovědné aktuality* 56, 2019, č. 1–2, s. 11–17.

